

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΙΟΝΙΟΥ ΚΑΙ ΑΔΡΙΑΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Β΄ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

*Ἡ πνευματικὴ κίνησις στὰ Ἰωάννινα τὸν 18^ο αἰ.
καὶ ἡ παρουσία τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ἰωάννινα, Μέγαρο Ε.Η.Μ., “Αἴθουσα Κ. Κατσάρη”, 8-9 Ἀπριλίου 2016

Επιστημονική Επιτροπή
Βασίλειος Κύρκος
Γεωργία Αποστολοπούλου
Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος

Οργανωτική Επιτροπή Συνεδρίου
Κωνσταντίνος Π. Βλάχος
Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος
Νικόλαος Κατσικούδης
Νικόλαος Αναστασόπουλος

Γραμματεία Συνεδρίου
Φανή Γαράφα
Δήμητρα Μανούση
Κωνσταντίνος Μπίλης
Βάσω Παππά
Σοφία Λιολίτσα
Μελίνα Μουταφίδου
Κωνσταντίνος Χλιάρας

---

* Το επίτιτλο από τη Λογική του Βουλγάρεως (χργγρ 2131 ΕΒΕ) φ1r

Παρασκευή, 8 Απριλίου 2016

Ώρα 6 μ.μ.

Προσφωνήσεις:

Χαιρετισμός της Α.Π.Θ. του Οικουμενικού Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου

Μητροπολίτης Ιωαννίνων κ. Μάξιμος

Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου

Θωμάς Μπέγκας, Δήμαρχος Ιωαννίνων

Γεώργιος Καψάλης, Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Κωνσταντίνος Π. Βλάχος, Πρόεδρος ΕΗΜ και ΙΜΙΑΧ

Ώρα 7 μ.μ.

Εναρκτήρια ομιλία του καθηγητού Ιστορίας της Φιλοσοφίας
Κωνσταντίνου Θ. Πέτσιου, *Ονομάτων επίσκεψις: φιλοσοφία
και επιστήμες στις Σχολές των Ιωαννίνων τον 18^ο αι.*

Α' Συνεδρία

Προεδρείο: Γεωργία Αποστολοπούλου, Κωνσταντίνος Π. Βλάχος

Βασ. Α. Κύρκος, *Ο Ευγένιος Βούλγαρης ως ιστορικός της Ελληνικής Φιλοσοφίας.*

Νίκος Αυγελής, *Αριστοτελικές καταβολές στη θεωρία της γλώσσας.*

Εγκαίνια έκθεσης χειρογράφων και παλαιτύπων του ΙΗ' αι. από τα αρχεία του Εργαστηρίου Ερευνών Νεοελληνικής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του Ιδρύματος Μελετών Ιονίου και Αδριατικού Χώρου στην «Αίθουσα Κ. Κατσάρη».

Σάββατο, 9 Απριλίου 2016

Ώρα 9 π.μ.

Β' Συνεδρία

Προεδρείο: Αθαν. Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη, Δημ. Αποστολόπουλος

Ελευθέριος Π. Περρωτής, *Η θεολογική επίδραση του Ευγενίου Βούλγαρη στη Μαρούτσειο Σχολή.*

Γεώργιος Κουντούρης, *Ορθόδοξη παράδοση και Ευρωπαϊκός Διαφωτισμός στο έργο του Ευγενίου Βούλγαρη.*

Γεώργιος Νικολάου, *Η πραγματεία του Ευγενίου Βούλγαρη "Στοχασμοί εις τους παρόντας κρίσιμους καιρούς του Οθωμανικού Κράτους": ιστορική συγκυρία συγγραφής και πολιτική στόχευση.*

Γεώργιος Παναγόπουλος, *Η πρόσληψη της δογματικής θεολογίας του Ευγένιου Βούλγαρη στη νεώτερη Θεολογία.*

μ. Πατάπιος Καυσοκαλυβίτης, *Ο Ευγένιος Βούλγαρης Σχολάρχης της Αθωνιάδος (1753-1759) και οι πνευματικές ζυμώσεις στο Άγιον Όρος κατά τον 18^ο αιώνα.*

10.15-10.30: Συζήτηση

10.30-10.45: Διάλειμμα

Ώρα 10.45 π.μ.

Γ' Συνεδρία

Προεδρείο: Κωνσταντίνος Στάϊκος - Ελένη Κουρμαντζή

Αθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη, *Η συμβολή του Ευγενίου Βούλγαρη στην εκπαίδευση των πριγκήπων της Ρωσίας.*

Ελένη Αγγελομάτη-Τσουγγαράκη, *Η επιστολιμαία επικοινωνία του Ευγενίου Βούλγαρη με ηγεμόνες της Μολδαβίας.*

Γιώργος Βλαχάκης, *Η μαρκτησία du Chatelet και ο Ευγένιος Βούλγαρης. Διερεύνηση μιας ενδιαφέρουσας πνευματικής σχέσης.*

Κωνσταντίνος Νάκος: *Ευγένιος Βούλγαρις: Περί προσθέσεως και αφαιρέσεως - Περί κατασκευής των γεωμετρικών εξισώσεων*

12-12.45: Συζήτηση

12.15-12.30: Διάλειμμα

Ώρα 12.30 μ.

Δ' Συνεδρία

Προεδρείο: Νίκος Αυγελής - Δημήτριος Καραμπερόπουλος

Χαρίτων Καρανάσιος, *Τα Γιάννενα ως κέντρο δικτύου λογίων μεταξύ Βενετίας και Κωνσταντινούπολης στον 18^ο αιώνα*

Βασιλική Τζώγα, *Ανιχνεύσεις της επίδρασης του Ευγενίου Βούλγαρη στον Ιωαννίτη διδάσκαλο της Ηγεμονικής Ακαδημίας του Βουκουρεστίου Λάμπρο Φωτιάδη μέσα από επιστολές τού κώδικα EBE2390.*

Απόστολος Σταβέλας, *Οι «Κριτικάί επιστάσεις» του Ευγενίου Βουλγάρεως και η συνάφειά τους προς θέσεις της «Λογικής» του.*

Ελένη Κουρμαντζή, *Νύξεις κατά του Ευγενίου Βούλγαρη στον «Ανώνυμο του 1789» και στα «Καλοκινήματα» (1795).*

Γεώργιος Καραμπελιάς, *Ο εκλεκτισμός του Ευγενίου Βούλγαρη ως εγχείρημα πρωτότυπης φιλοσοφικής σύνθεσης.*

13.30-13.45: Συζήτηση

Ώρα 17.30 μ.μ.

Ε' Συνεδρία

Προεδρείο: Παναγιώτης Νούτσος – Βασίλειος Μακρίδης

Γεώργιος Παπαγεωργίου, *Ευγένιος Βούλγαρης: επιστολιμαίες διόδευσεις κατά τον 18^ο αι.*

Κωνσταντίνος Ντίνας, *Οι περί γλώσσας αντιλήψεις του Ευγενίου Βούλγαρη.*

Κωνσταντίνος Στάϊκος, *Ο Ευγένιος Βούλγαρης και η «Αινειάδα» του Βιργιλίου.*

Δημήτριος Καραμπερόπουλος, *Η παρουσία του Γαληνού στη «Λογική» του Ευγενίου Βούλγαρη.*

Ελευθερία Νταλιάνη, *Απηχήσεις της αρχαίας Φιλοσοφίας στη «Λογική» του Ευγενίου Βούλγαρη.*

Αγγελική Αγγέλη, *Η παρουσία της νεώτερης φιλοσοφίας στα «Στοιχεία της Μεταφυσικής» του Ευγενίου Βούλγαρη.*

19.00 -19.15: Συζήτηση

19.15-19. 30: Διάλειμμα

Ώρα 19.30 μ.μ.

ΣΤ' Συνεδρία

Προεδρείο: Βασίλειος Α. Κύρκος - Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος

Παναγιώτης Νούτσος, *Πώς συνέβαλε η «Μητρόπολις πάσης μαθήσεως» στην αναδιάταξη των σχέσεων φιλοσοφίας και επιστημών.*

Χρήστος Τερέζης, *Οι περί των «καθόλου» απόψεις του Ευγενίου Βουλγάρεως.*

Δημήτριος Αποστολόπουλος, *Για το «Επιστολάριον» του Ευγενίου Βούλγαρη.*

Βασίλειος Μακρίδης, *«Απόκρισις ορθοδόξου τινός προς τινα αδελφόν ορθόδοξον περί της των Κατολίκων δυναστείας [...] (Halle 1775): Έργο του Ευγένιου Βούλγαρη ή του Νικηφόρου Θεοτόκη;»*

Γεωργία Αποστολοπούλου, *Η αναφορά του ιστορικού της φιλοσοφίας Νικολάου Κοτζιά στον Ευγένιο Βούλγαρη*

20.30-20.45: Συζήτηση

20.45 – 21.00: Συμπεράσματα

Κατάλογος Συνέδρων

1. **Αγγελική Αγγέλη**, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
2. **Ελένη Αγγελομάτη-Τσουγκαράκη**, Ομότ. Καθηγήτρια Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου
3. **Δημήτριος Αποστολόπουλος**, Ομότ. Διευθυντής Ερευνών του ΕΙΕ
4. **Γεωργία Αποστολοπούλου**, Ομότ. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
5. **Νίκος Αυγελής**, Ομότ. Καθηγητής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης
6. **Γιώργος Βλαχάκης**, Επίκ. Καθηγητής Ιστορίας και Φιλοσοφίας των Επιστημών του ΕΑΠ
7. **Αθανασία Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη**, Ομότ. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών
8. **Χαρίτων Καρανάσιος**, Ερευνητής της Ακαδημίας Αθηνών
9. **Γεώργιος Καραμπελιάς**, Συγγραφέας
10. **Δημήτριος Καραμπερόπουλος**, Δρ. Ιατρικής - Συγγραφέας
11. **Βασίλειος Κύρκος**, Ομότ. Καθηγητής Φιλοσοφίας του Παν/μίου Ιωαννίνων
12. **Γεώργιος Κουντούρης**, Επίκ. Καθηγητής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελλάς
13. **Ελένη Κουρμαντζή**, Επισκέπτρια Καθηγήτρια Πανεπ. «Αγ. Κύριλλος και Αγ. Μεθόδιος»
14. **Βασίλειος Μακρίδης**, Καθηγ. Ορησκειολογίας του Παν/μίου της Erfurt Γερμανίας
15. **Κωνσταντίνος Νάκος**: Μαθηματικός Msc, πτυχ. Κοινων. Οικονομίας, Σχολικός Σύμβουλος
16. **Γεώργιος Νικολάου**, Επίκ. Καθηγητής Νεώτερης Ελληνικής Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
17. **Παναγιώτης Νούτσος**, Ομότ. Καθηγητής Φιλοσοφίας του Παν/μίου Ιωαννίνων
18. **Ελευθερία Νταλιάνη**, Μ.Α. Φιλοσοφίας, υπ. διδάκτωρ του Τομέα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
19. **Ντίνιας Κωνσταντίνος**, Καθηγητής Γλωσσολογίας του Παν/μίου Μακεδονίας
20. **Γεώργιος Παπαγεωργίου**, Καθηγητής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
21. **Πατάπιος μοναχός Καυσοκαλυβίτης**
22. **Παναγόπουλος Γεώργιος**, Επίκ. Καθηγητής Δογματικής της Ορθοδόξης Εκκλησίας της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελλάς
23. **Ελευθέριος Π. Περρωτής**, Θεολόγος - Ιστορικός
24. **Κωνσταντίνος Θ. Πέτσιος**, Καθηγητής Ιστορίας της Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
25. **Απόστολος Σταβέλας**, Ερευνητής της Ακαδημίας Αθηνών
26. **Κ.Γ. Στάϊκος**: Αρχιτέκτων και Ιστορικός του Βιβλίου
27. **Χρήστος Τερέζης**, Καθηγητής Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών
28. **Βασιλική Χ. Τζώγα**, Δρ. Ιστορίας του Νεώτερου Ελληνισμού του ΕΚΠΑ